

Trnavský samosprávny kraj

KNIŽNIČNÝ SPRAVODAJCA

Časopis pre verejné knižnice TTSK

100 rokov budovy

***Na tohtoročné stavebné úpravy v KJF v Trnave
prispelo ministerstvo kultúry***

Vzdelávanie knihovníkov

Metodické školenia pre pracovníkov knižníc

***Zo života Spolku slovenských knihovníkov a knižníc
Na skok do Budapešti***

Z našich knižníc

Ako Katarínka do knižnice išla

Kniha Záhoria 2014

Po stranách Moravy

100. výročie 1. svetovej vojny

Týždeň vedy a techniky

Pripomenuli sme si 100. výr. 1. svetovej vojny

Beseda so spisovateľkou Gabrielou Futovou

Osobnosti hudobného sveta z Pustých Úľan

Deň TTSK v Galantskej knižnici

Beseda s autorkou Gabrielou Revickou

Svet ulice v mestskej knižnici

November v knižnici

Mozgový jogging

Knižnice TTSK na Bibliotéke

Zlatá rybka - Detská kniha roka 2014

Jubilejný rok Ľudovíta Štúra

Ročník: 41

Číslo: 2

Trnava 2014

ISSN 1339-4991

100 rokov budovy

Budova na konci (alebo na začiatku?) pešej zóny v Trnave sa môže pochváliť významným výročím. V roku 2014 si pripomenula Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave 100 rokov od postavenia budovy, v ktorej dnes na Rázusovej ulici sídli. Budova patrí medzi architektonicky a výtvarne najhodnotnejšie a najvýraznejšie objekty mesta. Preto bola v roku 2013 vyhlásená za národnú kultúrnu pamiatku.

Vitiazny návrh Šimona Jakubčika

„Stavebníkom budovy bola Hospodárska banka v Trnave. Objekt bol postavený v rokoch 1914-1915 ako dielo jedného z najvýznamnejších slovenských architektov Milana Michala Harminca (1869 – 1964). Harminc navrhol trojkrídlovú trojpodlažnú budovu s honosným historizujúcim uličným priečelím. Budova reprezentuje kvalitnú architektúru začiatku 20. storočia, svojím výrazom a vysokou úrovňou architektonického prejavu dodnes patrí k najkvalitnejším architektúram tejto časti mesta. Je postavená podľa jasného premysleného uceleného architektonického konceptu s využitím kvalitného architektonického detailu, s citom pre výtvarné riešenie a umelecké spojenie funkčnosti a výtvarného pôsobenia jednotlivých prvkov. Dodnes sa tento objekt zachoval v autentickom stave s množstvom pôvodných výtvarných, umelecko-remeselných a technických prvkov.“ *Zdroj: Krajský pamiatkový úrad Trnava.*

Tomáš Drucker, generálny riaditeľ Slovenskej pošty, a. s.
a Šimon Jakubčík

„Stavebníkom budovy bola Hospodárska banka v Trnave. Objekt bol postavený v rokoch 1914-1915 ako dielo jedného z najvýznamnejších slovenských architektov Milana Michala Harminca (1869 – 1964). Harminc navrhol trojkrídlovú trojpodlažnú budovu s honosným historizujúcim uličným priečelím. Budova reprezentuje kvalitnú architektúru začiatku 20. storočia, svojím výrazom a vysokou úrovňou architektonického prejavu dodnes patrí k najkvalitnejším architektúram tejto časti mesta. Je postavená podľa jasného premysleného uceleného architektonického konceptu s využitím kvalitného architektonického detailu, s citom pre výtvarné riešenie a umelecké

Knížnica Juraja Fándlyho v Trnave sídli v tejto 100-ročnej budove od roku 1952. Pod záštitou Tibora Mikuša, predsedu Trnavského samosprávneho kraja, ktorý je zriaďovateľom knižnice, sa uskutočnil v čitárni knižnice 7. októbra 2014 o 11.00 hod. program pri príležitosti 100 rokov budovy a 145. výr. narodenia staviteľa Milana Michala Harminca. Po slávnostnom príhovore Tibora Mikuša priblížil osud knižníc v kultúrnom kontexte v 1. polovici 20. storočia historik RNDr. Peter Horváth. Mgr. Lívia Koleková, riaditeľka knižnice, predstavila

Knížnicu Juraja Fándlyho v Trnave v súčasnosti. Súčasťou podujatia bola inaugurácia poštového lístka, ktorý vydala Slovenská pošta pri príležitosti 145. výročia narodenia architekta a staviteľa Milana Michala Harminca. Poštový lístok si návštevníci mohli obohatiť aj o príležitostnú pečiatku k 100 rokom budovy a o autogram autora návrhu prítlačne na poštovom lístku. Stal sa ním 10-ročný Šimon Jakubčík. Jeho návrh bol vybraný spomedzi 63 návrhov zo súťaže Úlik vedomostí, ktorá sa konala v knižnici v priebehu uplynulého školského roka. Všetky návrhy boli dostupné na výstave, ktorá trvá do konca roka 2014.

Pri tejto príležitosti vydala Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave výberovú personálnu bibliografiu Michal Milan Harminc, vydanie ktorej finančne podporil Trnavský samosprávny kraj.

Text: Benjamína Jakubáčová, KJF v Trnave

Foto: archív KJF v Trnave

Na tohtoročné stavebné úpravy v Knižnici Juraja Fándlyho v Trnave prispelo ministerstvo kultúry z programu 1 Obnovme si svoj dom

Budova Knižnice Juraja Fándlyho v Trnave oslávila tohto roku 100 rokov. Je dielom významného slovenského architekta Milana Michala Harminca, ktorý staval monumentálne banky, sanatóriá, školy, nemocnice, administratívne budovy, tiež kostoly. Postavil aj budovu Slovenského národného múzea v Martine, aj v Bratislave, Vzájomnú roľnícku pokladnicu (dnes budova Slovenskej sporiteľne) v Trnave.

Budova knižnice, ktorá bola pôvodne v rokoch 1914 – 1915 postavená v historizujúcom a secesnom štýle ako budova Hospodárskej banky, sa pre súčasníkov zachovala v autentickom stave. V roku 2013 bola vyhlásená za národnú kultúrnu pamiatku. Napriek tomu, že je pomerne zachovalá, nebola ešte nikdy kompletne zrekonštruovaná. Preto potrebuje každý rok nejaké stavebné úpravy, zamerané na rekonštrukciu a záchranu najviac ohrozených častí na budove. V posledných rokoch sa robila výmena okien a výkladov na priečelí budovy, v roku 2013 sa vymenila strecha a žľaby. Tento rok zámer záchranu pokračoval dvomi stavebnými aktivitami, na ktoré poskytlo prostriedky Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky z Dotačného systému, z programu 1 Obnovme svoj dom.

Prvá aktivita z podporeného projektu bola rekonštrukcia zatekajúceho prístrešku nad pavlačou budovy. Prístrešok je vyrobený zo skla s kovovou výstužou. Rekonštrukcia pozostávala z výmeny skla, výmeny žľabov, odstránenia starých náterov z oceľových konštrukcií a naniesenia nových náterov.

Druhá aktivita z podporeného projektu bola zameraná na odvlhčenie – sanáciu navlhnutej severnej steny budovy. Podkladom pre práce bol Projekt sanácie objektu vypracovaného firmou ARS – Ing. Peter Kleiman. Sanácia prebehla tak, že pôda na exteriérovej strane pri obvodovej stene bola dočasne odstránená až po základy. Na očistenú stenu bola nanosená nopová fólia, ktorú z vonkajšej strany chráni dosky z tvrdeného polystyrénu. Následne bola jama opätovne zasypaná zeminou. Po obvode steny bol nasypáný hrubý štrk. Tieto opatrenia majú zabezpečiť permanentné odvetrávanie suterénnej steny zo severnej strany budovy.

Opísané stavebné akcie vykonala firma Tatrastrecha Trnava, ktorá bola vybraná v zmysle zákona o verejnom obstarávaní. Práce sa vykonali v mesiacoch október a november 2014 a boli vykonané pod dohľadom Krajského pamiatkového úradu v Trnave.

Zámer záchraný najviac ohrozených častí budovy ešte nie je ukončený. Budeme v ňom pokračovať aj podávaním žiadostí na podporu projektov na získanie financií či už do Dotačného systému Ministerstva kultúry Slovenskej republiky alebo aj iných dotačných systémov.

Text: Mgr. Lívia Koleková, KJF v Trnave

Foto: archív KJF v Trnave

VZDELÁVANIE KNIHOVNÍKOV

Metodické školenia pre pracovníkov knižníc

Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave organizuje v spolupráci so Slovenskou národnou knižnicou v Martine pravidelne odborné podujatia a metodické školenia pre pracovníkov knižníc, ktoré sú tematicky zamerané na zvyšovanie odborných vedomostí a kompetencií v rôznych oblastiach praxe.

15. októbra 2014 sa v aule Trnavskej univerzity v Trnave už po druhýkrát zišli abonenti Knižnično-informačného systému pre malé a stredné knižnice (ďalej KIS MaSK) z Trnavského, Bratislavského, Nitrianskeho a Trenčianskeho kraja. Tak, ako aj v minulom roku, sa hlavného slova ujal Ing. Emil Rišian, ktorý v stručnosti predstavil KIS MaSK (katalogizácia, výpožičný systém, databáza čitateľov, tlač zoznamov, čiarové kódy, zálohovanie) s upozornením na často

sa vyskytujúce chyby. Pripravené sú inovácie systému, ktoré budú aplikované postupne podľa finančných možností SNK. Ing. Jana Šmihlová z Centra eko-informácií a terminológie predstavila inovácie systému, ktoré boli už zrealizované a vychádzali z pripomienok abonentov KIS MaSK v uplynulom období. Vylepšenia sa týkali modulu akvizícia, modulu výpožičky (prolongácie a štatistické výstupy) a modulu katalogizácia, kde je už umožnené preberanie záznamov. Počas celého školenia bol vytvorený priestor pre konkrétne otázky účastníkov. Spoluorganizátorom metodického školenia bola Univerzitná knižnica Trnavskej univerzity v Trnave, ktorá zabezpečila priestory.

28. októbra 2014 sa v KJF v Trnave uskutočnilo pravidelné pracovné stretnutie a workshop bibliografov regionálnych knižníc TTSK. Nosnou témou tohtoročného stretnutia bola metodika tvorby menných autorít. Túto problematiku fundovane odprezentovala PhDr. Ludmila Rohoňová zo SNK v Martine. V rámci workshopu bol pre bibliografov vytvorený priestor pre nastolenie pracovných problémov, s ktorými sa stretávajú vo svojej praxi. Pre jednotlivé problémy sa hľadajú riešenia a postupy pre zjednotenie v rámci celého knižničného systému.

4. decembra 2014 sa uskutočnilo metodické školenie venované problematike medziknižničnej výpožičnej služby (ďalej MVS). SNK je národným centrom pre MVS na Slovensku. Ing. Lívia Zvedelová vysvetlila účastníkom školenia základné pravidlá a zásady pre MVS z pohľadu žiadajúcej aj žiadanej knižnice. Upozornila na platnú legislatívu pre MVS a potrebu vypracovania kvalitnej internej koncepcie a jasných pravidiel poskytovania tejto

služby. Podrobne vysvetlila úlohy a postupy žiadajúcej knižnice s dôrazom na overovanie a dopĺňovanie údajov a zisťovanie lokácie dokumentu.

Alžbeta Martinická odprezentovala spôsob vyhľadávania v online katalógoch Slovenskej národnej knižnice v Martine, Univerzitnej knižnice v Bratislave a niektorých špecializovaných knižníc s upozornením na špecifiká v žiadankách o poskytnutie služby MVS. Presné a úplné údaje, ako aj lokalizácia a informácia o dostupnosti dokumentu sú základným predpokladom pre úspešné vybavenie požiadavky MVS.

Text: Mgr. Ivana Gálusová, KJF v Trnave

Foto: archív KJF v Trnave

ZO ŽIVOTA KRAJSKEJ POBOČKY SPOLKU SLOVENSKÝCH KNIHOVNÍKOV A KNIŽNÍC V TRNAVE

Na skok do Budapešti

Krajská pobočka Spolku slovenských knihovníkov a knižníc v Trnave a Knižnica Jura-ja Fándlyho v Trnave usporiadala pre pracovníkov knižníc, ich rodinných príslušníkov a priateľov odbornú exkurziu do Národnej Széchényiho knižnice v Budapešti. Exkurzia sa konala 17. septembra 2014 a moja mama a ja sme sa na nej tiež zúčastnili.

Naša výprava pred Národnou Széchényiho knižnicou

výklad v maďarčine, ktorý nám do slovenčiny tlmočili účastníčky exkurzie z Dunajskej Stredy. Dozvedeli sme sa veľa o histórii i súčasnosti Národnej knižnice.

Pri skrinách s knihami, ktoré zozbieral Ferenc Széchényi

Odchod autobusu a mikrobusu spred železničnej stanice v Trnave bol o 6.30 h. Účastníci boli väčšinou z Trnavy, ale niektorí prišli aj z iných miest a obcí. Vydali sme sa na cestu, ktorá nám rýchlo ubehla. V Budapešti bol našim cieľom Budínsky hrad, ktorý je jednou z hlavných kultúrnych a turistických atrakcií mesta. Od roku 1985 na hrade sídli Národná Széchényiho knižnica, Budapeštianske historické múzeum a Maďarská národná galéria.

Po vstupe do Národnej knižnice sa naša výprava rozdelila na dve skupiny, pretože nás bolo veľa. Sprievodcovia nám robili

Maďarská národná Széchényiho knižnica bola založená v roku 1802. Za svoje založenie a názov vďačí veľkému vlastencovi, maďarskému šľachticovi, grófovi Ferenczovi Széchényimu. Ten na konci osemnásteho storočia vyhľadával maďarské knihy v Maďarsku i v zahraničí, zhromažďil ich, vytvoril z nich jednu zbierku a v roku 1802 ju daroval národu. V nasledujúcom roku bola otvorená verejná knižnica v Pešti, ktorá bola prístupná všetkým. Vlastenecký čin Ferencza Széchényiho vyvolal celonárodnú odozvu. Celá spoločnosť sa zaktivizovala

a prispievala knižnými darmi – svojimi osobnými príspevkami, aby umožnila zriadenie národnej knižnice s čo najbohatším fondom. Snem – zasadnutie Národného zhromaždenia umiestnilo knižnicu na širší základ: v roku 1808 zriadilo Maďarské národné múzeum, ktoré zhromažďovalo historické, archeologické a prírodné pamiatky a knižnicu, ktorú kedysi založil Ferenc Széchényi, k nemu tiež pričlenilo. Tak vznikla inštitúcia, v ktorej sa takmer dve storočia zhromažďovali písomné, tlačené a vecné pamiatky z maďarskej minulosti.

Klasicistická budova Maďarského národného múzea bola postavená vďaka štedrosti a obetavosti národa a knižnica a iné oddelenia múzea sa do nej nasťahovali v rokoch 1846/47. V roku 1949 sa knižnica oddelila od múzea a znova sa stala nezávislou inštitúciou pod názvom Národná Széchényiho knižnica. V roku 1985 sa presťahovala do nových priestorov na Budínskom hrade.

Funkcia národnej knižnice bola jasne definovaná hneď od začiatku a do súčasnosti sa takmer nezmenila. Knižnica má za úlohu zhromažďovať:

1. všetky diela publikované na maďarskom území v danom čase, nech sú písané v akejkoľvek reči,
2. všetky diela publikované v maďarčine,
3. všetky diela, ktoré napísali maďarskí autori, alebo v spolupráci s Maďarmi, v inej reči ako v maďarčine a mimo Maďarska,
4. všetky diela publikované v zahraničí v cudzích rečiach s maďarskými aspektmi.

Pri buste Ferencza Széchényiho
v Národnej knižnici

Producenti a vydavateľstvá musia povinne dávať národnej knižnici k dispozícii povinné výtlačky diel, ktoré vydajú. V súčasnosti Národná Széchényiho knižnica vlastní viac ako 8 miliónov jednotiek, z toho je vyše 2 miliónov kníh, vyše 345 000 zväzkov seriálových publikácií (novín a periodík), viac ako 270 000 tlačených hudobnín a viac ako 1 milión jednotiek rukopisov. Počet máp činí okolo 200 000, počet obrázkov a rytín okolo 310 000, počet zvukových záznamov okolo 24 000. Sú tu približne 3 milióny plagátov a malých tlačí. Knižnica má mikrofilmové kópie viac ako 270 000 dokumentov.

Národná Széchényiho knižnica okrem iného uchováva 35 kníh, tzv. korvínok z knižnice kráľa Mateja Korvína. V knižnici sme sa dozvedeli veľa zaujímavého a čas sa neúprosne krátil. Autobus a mikrobús nás odviezli do centra mesta. Tam sme sa individuálne poprechádzali. Mnohí z nás navštívili napríklad Baziliku sv. Štefana, ktorá je najväčším rímskokatolíckym chrámom v Budapešti.

Z exkurzie sme mali pekný zážitok, no bolo nám trochu ľúto, že sme toho nestihli vidieť viac. Mnohí z nás by sa chceli do Budapešti ešte niekedy vrátiť a pozrieť si aj iné historické pamiatky.

Text a foto: Ružena Šípková

Z NAŠICH KNIŽNÍC

Ako Katarínka do knižnice išla

Knihy ma sprevádzajú celý život, a tak som si jedného dňa povedala, že skúsím, aké to je, pracovať v knižnici. No, pracovať - skôr sa tmlieť pod nohami na detskom oddelení Knižnice Juraja Fándlyho v Trnave počas XXII. ročníka Prázdninového superklubu. Nuž, ako sa vraví, odvážnym praje svet, a tak som sa po rýchlozoznamke s pracovníčkami oddelenia pustila s chuťou do práce.

Pre predstavu: prázdninové superkluby v knižnici fungujú na podobnom princípe, ako bežné prímestské prázdninové tábory počas leta, len tu je tej práce o čosi viac. Nielenže máte na starosti okolo 40 detí (prípadne aj ich rodičov alebo starých rodičov), hoci len na dve hodinky počas týždňa, no nevyhnete sa ani bežnej knižničnej administratíve, pretože knihy sa požičiavajú a vracajú stále. Takže rušno bolo nielen v knižničnej herni alebo v záhrade, no aj tety knihovníčky, ako im deti s láskou hovoria, mali za pultom plné ruky práce.

Dobrovoľníčka Katka medzi deťmi

Ak sa pýtate, čo bolo úlohou dobrovoľníka v knižnici, tu je malá ukážka: bežná fotodokumentácia toho, čo sa udialo počas 9 stretnutí. Samozrejme, nesmie chýbať ani príprava sprievodných aktivít, čo v tomto prípade znamená chystanie nespočetného množstva plastových vrchnáčikov, lepidla a kartónov, aby si deti mohli vytvoriť vlastné obrázky. Pritom, samozrejme, dozeráť na to, aby si šarvanci neublížili počas prípadných hier v záhrade, alebo aby, nedajbože, niečo „nedostalo nohy“. Takže som si občas pripadala ako vychovávateľka v družine.

Nakoniec sme však prežili všetkých deväť nezabudnuteľných stretnutí bez toho, aby sa niečo pokazilo alebo rozbilo. Ak si niekto kladie otázku, či sa stať dobrovoľníkom a priložiť ruku k dielu, moja odpoveď je - choďte do toho. Možno budete spočiatku zmätení a vystresovaní, no ani sa nenazdáte a za jedným letom sa pomaly zatvorí dvere a vám ostanú nielen spomienky, no aj dobrý pocit z toho, že ste niekomu na pár chvíľ tie prázdniny spríjemnili. A ktovie, možno sa o rok stretneme v superklube opäť...

Text: Katarína Vokrouhliková, dobrovoľníčka v KJF v Trnave

Foto: archív KJF v Trnave

Kniha Záhoria 2013

Vítazi ankety Kniha Záhoria 2014

Koncom októbra sa konalo slávnostné vyhlásenie výsledkov čitateľskej ankety Kniha Záhoria 2013, ktorá si dáva za cieľ predovšetkým *popularizáciu knihy, čítania a šírenie povedomia o knihách vydaných o našom regióne alebo našimi regionálnymi autormi*. Išlo v poradí už o šiesty ročník súťaže o najpopulárnejšiu knihu medzi čitateľmi, ktorí mohli hlasovať prostredníctvom internetu alebo vhođením anketového lístka vo verejných knižniciach na Záhori.

V zatiaľ poslednom ročníku našej ankety, ktorej spoluorganizátormi sú Záhorská knižnica v Senici, Záhorské múzeum v Skalici, Záhorská galéria Jána Mudrocha v Senici a Mestské centrum kultúry v Malackách, vyhrali nasledovné knihy: Tretie miesto so ziskom 220 hlasov obsadila kniha Viery Lukáčkovej Minárkovej – Záhada červených ruží. Druhú priečku obsadila kniha Dany Janáčkovej – Vladimír Suchánek: Scénografia. A víťazkou v ankete sa ziskom 369 hlasov stala knižka Dušana Krivského – Blb nového typu. Víťazom ankety srdečne blahozeláme a tešíme sa na nových účastníkov budúceho ročníka Kniha Záhoria 2014.

Text: Mgr. Júlia Kubíková, Záhorská knižnica v Senici

Foto: Mgr. Milan Soukup

Po stranách Moravy - výnimočný projekt cezhraničnej kultúrnej spolupráce

Na pomedzí rieky Moravy, na mieste, kde sa historicky prelína Česká a Slovenská republika, vznikla medzi spriatelenejšími literárnymi klubmi v Holíči a Hodoníne myšlienka zorganizovať medzinárodný festival poézie.

V lete roku 2012 sa uskutočnil prvý ročník spoločného projektu medzinárodného letného poetického festivalu konanom striedavo na českej a na slovenskej strane rieky Moravy, pri ktorého úspešnom rozvoji stojí tiež Záhorská knižnica v Senici, Mestská knihovna v Hodoníne a kúpele Hodonín a Smrdáky. Organizátorom podujatia sa podarilo umožniť prezentáciu tvorby členov rôznych literárnych klubov pred kúpeľnými hosťami, v kultúrnom prostredí expozície výtvarných diel v kombinácii s hudobným sprievodom. Festival sa stal pôvodne z jednodňového podujatia trojdňovým kultúrnym maratónom, kde okrem prezentácie vlastnej tvorby dopĺňajú program tvorivé

dielne, dialógy o literatúre a nielen o nej, prezentácia hudobníkov, spevákov a tanečníkov z blízkeho i ďalekého okolia.

Pôvodná myšlienka projektu cezhraničnej spolupráce bola vytvoriť z podujatia tradíciu, pričom jednotlivé ročníky by sa konali vždy v poslednú júlovú sobotu, striedavo v Českej a Slovenskej republike na rovnakom mieste. Môžeme povedať, že tento cieľ sa darí plniť - v budúcom roku sa IV. ročník festivalu uskutoční už po druhýkrát

v Prírodných liečebných kúpeľoch Smrdáky. Kúpeľné mestečko na Záhorí sa tak opäť stane „Mekkou“ poézie a tvorivého ducha pre umelcov z oboch strán hraníc.

Text: Mgr. Júlia Kubíková, Záhorská knižnica v Senici

Foto: Mgr. Milan Soukup

Týždeň vedy a techniky v Žitnoostrovnej knižnici

V rámci Týždňa vedy a techniky pozvala knižnica na Posedenie pri čaji sociologičku PhDr. Lampl Zsuzsannu, PhD., aby sme sa pri popíjaní lahodnej tekutiny porozprávali o vede - sociológii a jej uplatnení sa vo všedných dňoch.

Bola to veľmi zaujímavá diskusia, počas ktorej sme sa dozvedeli veľa nových vecí zo zákulisia sociologickej vedy - ako sa pripravujú výskumy, kto a ako rozhoduje

PhDr. Zsuzsana Lampl

o výbere sledovanej problematiky, ktoré oblasti spoločenských diania majú prioritu, ako sa vyhotovujú dotazníky, aké typy sociologických metód používajú a pod. Prednášateľka – zároveň i autorka viacerých kníh – nám prezradila, že by sa rada venovala sociologickému výskumu, ktorý by skúmal súvislosti životných hodnôt a zdravia, výšku úmrtnosti na južnom Slovensku v porovnaní s inými oblasťami. Posedenie sa končilo predajom kníh a autogramiádou.

Text: Helena Laczová, Žitnoostrovská knižnica v Dunajskej Strede

Foto: archív Žitnoostrovnej knižnice v Dunajskej Strede

Pripomenuli sme si 100. výročie I. svetovej vojny

100. výročie vypuknutia I. svetovej vojny sme si v Žitnoostrovej knižnici v Dunajskej Strede pripomenuli malou výstavou fotografií a fotokópií článkov z vtedajších súdobých novín Vasárnapi Újság – Nedel'né noviny (z archívu Žitnoostrovej múzea v Dunajskej Strede). Výstava je usporiadaná v chronologickom poradí tak, ako nasledovali za sebou jednotlivé udalosti v rokoch 1914 až 1918. K výstavke bola zorganizovaná i prednáška v podaní bývalého vysokoškolského

prednášateľa a riaditeľa Gymnázia s vyučovacím jazykom maďarským v Šamoríne, Mgr. Kovácsa Lászlóa. Prednáška sa uskutočnila dňa 19. novembra 2014 v čítárni knižnice a bola určená pre deviatakov ZŠ na ul. Gy. Szabóa. Záujem žiakov o danú tému potvrdil i vysoký počet prítomných, spolu sa zúčastnilo 58 študentov.

Veľmi pútavé rozprávanie prednášateľa bolo spestrené i premietaním a čítaním úryvkov z pohľadníc, denníkov vojakov písaných priamo na jednotlivých bojových územiach. Po skončení prednášky sa viacerí pustili do mimoprednáškovej „debaty“ s pánom učiteľom, ktorý im s veľkou trpezlivosťou odpovedal na ich ďalšie otázky.

Text: Helena Laczová, Žitnoostrovská knižnica v Dunajskej Strede

Foto: archív Žitnoostrovej knižnice v Dunajskej Strede

Beseda so spisovateľkou Gabrielou Futovou

Gabriela Futová

Dňa 14. 10. 2014 sa v bábkovej sále Mestského kultúrneho strediska v Galante uskutočnila beseda s najznámejšou slovenskou spisovateľkou pre deti Gabrielou Futovou. Autorka detských knižiek ako *Naša mama je bosorka*, *Hľadáť lepšiu mamu*, *Nezblázni sa mamička*, *Poškoláci*, *Nejdem a basta!* v rámci svojej okružnej cesty navštívila aj Galantu, a tak sa mohla uskutočniť dávno plánovaná a očakávaná beseda tejto známej autorky. Podujatia sa zúčastnili žiaci I.

stupňa základných škôl z Galanty a Dolných Salíb. Deťom pútavo a s humorom rozprávala o práci spisovateľa, o svojich začiatkoch, o príbehoch, ktoré ju inšpirovali k napísaniu jednotlivých kníh. Žiaci spisovateľku a jej knihy poznali, čo sa prejavilo aj v otázkach, ktoré jej kládli počas besedy. Deti sa už teraz tešia na nové knižky a hrdinov ďalších príbehov, ktoré má pre ne spisovateľka pripravené. Na konci podujatia sa uskutočnila autogramiáda a spoločné fotografovanie.

Text: Angelika Biróová, Galantská knižnica

Foto: archív Galantskej knižnice

Osobnosti hudobného sveta z Pustých Úľan: Ján Lavotta a Matej Kamenický

Obidvaja páni sú hudobníci, obaja sú osobnosťami Pustých Úľan a obaja mali okrúhle životné jubileum. Ján Lavotta, zakladateľ verbunkovej hudby, husľový virtuóz by oslavoval 250. výročie; Matej Kamenický, zakladateľ poľskej opery, 280. výročie svojho narodenia.

Pri tejto príležitosti ich rodná obec na čele so starostkou Ing. Drahotínou Šimekovou usporiadala spoločenské podujatie „Hudobné ohliadnutie za Jánom Lavottom a Matejom Kamenickým, rodákmi z Pustých Úľan“, ktoré sa uskutočnilo v Kostole sv. Ladislava, dňa 28. septembra 2014. Po zahájení a slávnostných prihovoroch hostí Zsolta Harasztiho, prvého tajomníka veľvyslanca Maďarskej republiky v Bratislave a Ladislava Biróa, poslanca Trnavského samosprávneho kraja, ktorý prečítal i pozdravný list predsedu TTSK Ing. Tibora Mikuša, nasledoval koncert Komorného orchestra Jána Lavotta z maďarského mesta Sátoraljaujhely. Život a dielo spomínaných osobností - Jána Lavotta a Mateja Kamenického - priblížila početnému obecstvu prednáška pedagóga Vysokiej školy múzických umení v Bratislave PhDr. Tomáša Surého, ArtD. Na záver programu zaznela organová hudba – diela Johana Sebastiana Bacha a jeho syna v podaní katedrálneho organistu Dómu sv. Martina v Bratislave Martina Baku.

K úspešnému priebehu tohto kultúrneho podujatia prispela aj Galantská knižnica zabezpečením prednášateľa Tomáša Surového a zostavením a vydaním informačných letákov „Ján Lavotta, kráľ verbunku“ v slovenskom a maďarskom jazyku a „Matej Kamenický – tvorca poľskej opery“. Ich zostavovateľkami boli pracovníčky Galantskej knižnice Mgr. Judita Kontárová a Ing. Lenka Medovčíková.

Toto podujatie smerovalo k zachovaniu kultúrneho dedičstva obce s dôrazom na udržiavanie a prehlbovanie spojenectva krajín V4, pretože história týchto krajín sa stretáva v mnohých prienikoch, v prípade obce aj so spoločnou históriou významných osobností poľského či maďarského kultúrno-spoločenského života. Kultúr-

ne podujatie sa konalo pod záštitou predsedu Trnavského samosprávneho kraja. O úrovni a dôležitosti podujatia svedčí aj záujem publika a v neposlednom rade Pamätná medaila udelená predsedom TTSK Tiborom Mikušom starostke obce Pusté Úľany, Ing. Drahotíne Šimekovej.

Mgr. Judita Kontárová, Galantská knižnica v Galante

Dni TTSK v Galantskej knižnici

V dňoch 29. 9. – 3. 10. 2014 sa pri príležitosti Dní Trnavského samosprávneho kraja v Galantskej knižnici rôzne podujatia. V pondelok sa v pobočke Galantskej knižnici na Základnej škole SNP Galanta uskutočnila beseda a hlasné čítanie s Annou Jónasovou, autorkou

Anna Jónasová rozpráva deťom o svojej knihe

poviedky pre deti *Gól*, ktorá vyšla v zbierke poviedok *Ovečky v čerešňovom sade*. Autorka deťom najprv prečítala svoju poviedku a porozprávala sa o nej s deťmi. Rozprávali sa aj o priateľstve, športe a kamarátskych vzťahoch. Potom besedovala s deťmi o knihách a o písaní.

2. 10. 2014 sa uskutočnila v čítárni Galantskej knižnice beseda so spisovateľkou Gabrielou Revickou. Počas celého týždňa sa konala výstava kníh, materiálov a publikácií na tému Mlyny v okrese Galanta. Sprievodnými akciami boli exkurzie žiakov základných a stredných škôl, tvorivé dielne detí na detskom oddelení GK a celý týždeň bola poskytovaná bezplatná registrácia nových čitateľov a odpustenie sankčných poplatkov za opomienky a omeškania.

Text: Angelika Biróová, Galantská knižnica

Foto: archív Galantskej knižnice

Beseda s autorkou Gabrielou Revickou

Beseda s Gabrielou Revickou, ktorá sa uskutočnila 2. 10. 2014 v čítárni Galantskej knižnice zaviedla jej účastníkov do zákutí ezoteriky. Táto zaujímavá autorka považuje sny a znamenia vo svojom živote za veľmi dôležité a zároveň sa stávajú jej silnou inšpiráciou pri tvorbe. Jeden sen stál aj pri vzniku jej cestovnej kancelárie

Tricio. V čase, keď s manželom hľadali víkendovú chatu a kvôli malej ponuke nevedeli žiadnu nájsť, v noci sa jej prisnilo, že bude podnikat' v cestovnom ruchu a tento sen aj uskutočnila.

Gabriela Revická

Láska autorky k cestovaniu a krásam Slovenska sa odráža vo všetkých častiach jej práce a tvorby. Viedla k vytvoreniu kníh o Slovensku i k založeniu spomínanej cestovnej kancelárie. Dvojazyčnú knihu *Ukážem ti Slovensko I. (I will show you Slovakia I.)* vytvorila v roku 2009, aby mohla obdarovať priateľov v cudzine, ktorým chcela ukázať Slovensko aspoň na papieri. Kniha je zároveň v malom formáte a mäkkej väzbe, aby nezaťažila batožinu pri cestovaní. Pokračovanie vyšlo o dva roky neskôr ako *Ukážem ti Slovensko II. (I will show you Slovakia II.)*.

Druhú knihu vydala pod pseudonymom, ktorý zostáva utajený, aby cez príbeh nebola prezradená identita hlavných postáv. Ďalšia kniha *Momenty zo života vydatej ženy* je mozaikou skúseností, úspechov i neúspechov vydatej ženy. Kniha *Juliet a tá druhá*, ktorá hovorí o objavovaní ženskosti a spirituality, je zatiaľ jej poslednou knihou. Postava Sáry v tomto príbehu je zostavená z povahových črt žien, ktoré autorka osobne pozná, a dej sa odohráva na pozadí zaujímavých miest Slovenska.

Námety na knihy si ju nájdu, nevyhľadáva ich a musí ich nechať dozrieť vo svojom vnútri, aby ich mohla položiť na papier. Keďže nosnou témou je ženská energia, jej hľadanie a prebúdzenie, radí ženám, aby milovali svoju bohyňu - vnútornú krásu a našli si čas pre svoju dušu.

Okrem literárnej tvorby sa Gabriela Revická zaoberá mnohými ďalšími aktivitami. Stála pri zrode portálu ezeny.sk, ktorý pomáha ženám pri rozvoji podnikania na internete. Poskytuje poradenstvo pre cestovné kancelárie a agentúry a pre začínajúcich autorov. Venuje sa aj emočnému couchingu a absolvovala školu avalonských kňažiek.

Text: Ing. Lenka Medovčíková, Galantská knižnica

Foto: archív Galantskej knižnice

Svet ulice v mestskej knižnici

Mestská knižnica mesta Piešťany sa i tento rok podieľala na príprave a priebehu tretieho ročníka celoslovenskej konferencie ilustrátorov PIKTO14, ktorej hlavným organizátorom je Asociácia ilustrátorov (ASIL).

Témou tohto ročníka bol Ilustrovaný svet ulice a obsahom predovšetkým problém využitia výtvarného umenia a jeho dopad na prostredie, respektíve verejný priestor.

Aj tento rok konferenciu finančne podporilo Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky a záštitu nad ňou prevzal primátor mesta Piešťany Remo Cicutto.

Text: Matúš Nižnanský, Mestská knižnica mesta Piešťany

Foto: archív Mestskej knižnice mesta Piešťany

November v knižnici

Aj v mesiaci november pripravila Mestská knižnica mesta Piešťany pre svojich návštevníkov množstvo zaujímavých podujatí pre všetky vekové kategórie. Tí najmenší sa zabavili i poučili na informačnej hodine sporej s workshopom na motívy knižiek Marty

Hlušikovej, nechali sa uniesť Maľovanými príbehmi pod taktovkou vynikajúcej výtvarníčky a ilustrátorky Daniely Olejníkovej, alebo sa zoznámili s Ditou – hrdinkou najnovšej knižky spisovateľky Jany Bodnárovej s názvom Dita, 30 mušiek svetlušiek a iné príbehy. Na princov a princeznú sa mohli premeniť počas scénického čítania rozprávky O princi Čekankovi, ktorej autorom je Patrik Ouředník. V rámci projektu Keď čítanie je čtení VI., realizovaného s finančnou podporou Úradu vlády SR (Program kultúra národnostných menšín 2014) sa mohli zozná-

Piešťany čítajú deťom

mit' napríklad s tvorbou dvoch obľúbených českých autoriek Ivony Březinovej, Ivy Procházkovej a slovenskej výtvarníčky Kataríny Ilkovičovej. Zaujímavé osobnosti a ich obľúbené knižky dostali priestor vďaka podujatiu Piešťany čítajú deťom, ktoré je súčasťou projektu Celé Slovensko číta deťom (realizovaného s finančnou podporou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky). Koniec novembra patril i nedávno zosnulej spisovateľke

Nataše Tanskej, s tvorbou ktorej sa mohli diváci zoznámiť prostredníctvom divadelnej dramatisácie na motívy knižky *Zajtra ideme do školy* (v spolupráci s vydavateľstvom *Buvik*).

Dospelákov – priaznivcov dobrodružstvami nabitých cestopisov legendárnej dvojice Miroslava Zikmunda a Jiřího Hanzelku – určite zaujala divadelná dramatisácia toho

Miniturné LISTOVÁNÍ: O princí Čekankovi

najlepšieho z ich ciest. Legenda Z+H tak do knižnice zavítala v rámci projektu *Miniturné Listování* v spolupráci s Českým spolkom v Trnavskom regióne – miestnym klubom *Piešťany*. Prijemný večer určite strávili tí, ktorí navštívili priestory piešťanského Kurзалonu dňa 25. novembra, kde mala aj vďaka spolupráce s Rotary klubom *Piešťany* priestor *Literárna kaviareň* s hosťami *Braňom Hroncom* a *Ľubomírom Feldekom*, ktorí predstavili knižku *Život na klávesách*.

November v piešťanskej knižnici bol pestrý i čo sa týka výstav, či už išlo o práce detí (*Symbol môjho mesta, Piešťany v obrazoch*), alebo výstavu fotografií súťaže *Česko očami Slovákov*, ktorú vyhlasuje Česká centrála cestovného ruchu *CzechTourism Slovensko* v spolupráci s *PRO.Laika*. Na svoje si určite prišli i priaznivci ručných výrobkov, pre ktorých si usilovní členovia *Patchwork klubu Piešťany* pripravili to najlepšie zo svojich prác. V neposlednom rade nesmieme zabúdať ani na unikátnu výstavu ocenených kníh *Najkrajšie knihy Slovenska 2013*, realizovanú v spolupráci s *Bibianou – Medzinárodným domom umenia pre deti* v Bratislave, ktorá potrvá do 12. decembra.

Text: PaedDr. Matúš Nižnanský, Mestská knižnica mesta Piešťany

Foto: archív Mestskej knižnice mesta Piešťany

Mozgový jogging Tréning pamäti pre seniorov

Verejné knižnice ako kultúrne, vzdelávacie a komunitné centrá poskytujú svoje služby rôznym skupinám používateľov. Významnú, a svojím spôsobom aj špecifickú, skupinu spomedzi používateľov tvoria seniori. Špecifickosť tejto skupiny spočíva hlavne v tom, že knižnice navštevujú nielen na uspokojovanie svojich čitateľských potrieb, ale aj z dôvodu uspokojovania sociálnych potrieb a komunikácie. Práve tu sa vytvára pre knižnice priestor na rozširovanie komunitných činností.

Medzi takéto aktivity môžeme zaradiť aj cyklus školení pre seniorov v Knižnici J. Fándlyho v Trnave Tréningy pamäti. Pre realizáciu takýchto školení bolo nevyhnutné zabezpečiť certifikovaného lektora. Túto príležitosť využila aj naša kolegyňa Jana Brliťová, ktorá v roku 2013 spolu s knihovníkmi z ďalších verejných knižníc na Slovensku absolvovala cyklus akreditovaného kurzu Aktivizácia kognitívnych schopností seniorov, ktorý organizovalo Memory centrum v Bratislave. Kurz bol financovaný z grantového programu Ministerstva kultúry SR „Vzdelaní knihovníci = spokojní návštevníci“. Cieľom projektu bolo hlavne:

Absolventi kurzu Mozgový jogging - tréning pamäti pre seniorov

- zvýšiť odbornosť pracovníkov verejných knižníc, ktorí budú zabezpečovať vzdelávacie programy v jednotlivých krajoch Slovenska pre používateľov, najmä v seniorskom veku, v podobe tréningov pamäti. Naučiť knihovníkov samostatne viesť kurzy tréningovania pamäte vo verejných knižniciach poskytnutím odborného špecializovaného vzdelávania pre knihovníkov
- uľahčiť prístup k ďalšiemu vzdelávaniu pracovníkov úhradou nákladov na zvýšenie ich odbornosti pri práci so seniorami.

Prvý kurz tréningovania pamäti v Knižnici Juraja Fándlyho v Trnave sa uskutočnil v októbri 2013. Bolo uskutočnených 7 stretnutí s celkovým počtom účastníkov 43. Týmto bol projekt úspešne spustený. V roku 2014 sa uskutočnilo 29 stretnutí, na ktorých sa zúčastnilo spolu 238 seniorov.

KJF v Trnave realizuje aj ďalšie podujatia zamerané na rozvoj kognitívnych schopností seniorov ale aj ostatných skupín používateľov. Ako príklad môžeme uviesť spoluprácu s Denným stacionárom pre seniorov v Trnave, pre ktorých knižnica pripravuje rôzne prednášky - prednáška o trnavských kostoloch; o histórii, súčasnosti a činnosti Knižnice J. Fándlyho v Trnave a pod.

Účastníci podujatia Deň mozgu

V rámci Týždňa slovenských knižníc sa knižnica prvýkrát zapojila do svetovej aktivity Týždeň mozgu, ktorej koordinátorom je Slovenská Alzheimerova spoločnosť. V rámci tejto aktivity sa uskutočnila prednáška A. Šimorovej z Regionálneho úradu verejného zdravotníctva v Trnave Tajomstvá mozgu. Neskôr si návštevníci mali možnosť zmerať rozsah svojej krátkodobej pamäti.

Text: Mgr. Ivana Gáľusová, KJF v Trnave

Foto: archív KJF v Trnave

Knížnice TTSK na Bibliotéke

22. ročník Medzinárodného knižného veľtrhu Bibliotéka otvoril svoje brány v dňoch 6. – 9. novembra 2014. Štyri dni naplnené knihami, stretnutiami a rozhovormi sú knižným sviatkom pre každého, kto má rád knihy a všetko čo, s knihami súvisí. Svoju produkciu tu predstavili väčšie, ale aj menšie vydavateľstvá. Návštevníci si tak mohli vyberať z bohatej knižnej produkcie. Bibliotéka vytvára vhodný priestor aj na stretnutia tvorcov kníh. V uličkách medzi stánkami bolo možné stretnúť nielen známe tváre autorov kníh, ale aj prekladateľov, ilustrátorov, editorov a ďalších ľudí, bez ktorých by sa nová kniha nemohla objaviť na pultoch kníhkupectiev. Bibliotéka sa už tradične konala súbežne s výstavou vzdelávania a didaktickej techniky Pedagogika, ktorá je zameraná na prezentáciu učebníc, učebných pomôcok, školských potrieb, moderných vzdelávacích softvérov a inštitúcií.

V rámci tohtoročného Medzinárodného knižného veľtrhu sa prezentovali aj knižnice Trnavského samosprávneho kraja. Svoju publikačnú produkciu vystavovali Knižnica Juraja

Fándlyho v Trnave, Galantská knižnica v Galante, Záhorská knižnica v Senici a Žitnoostrovská knižnica v Dunajskej Stredě. Návštevníci sa mohli oboznámiť aj s najnovšími publikáciami Trnavského samosprávneho kraja, propagačnými materiálmi a s dielami regionálnych autorov. Najviac zaujali publikácia *Rodný môj kraj* a personálna bibliografia Milan Michal Harminc.

*Text: Mgr. I. Gálusová, B. Jakubáčová
KJF v Trnave*

Foto: archív KJF v Trnave

**Knižnica P. O. Hviezdoslava v Prešove
a Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave
v spolupráci so Slovenskou sekciou IBBY
a Občianskym združením KnihoBrána**

vyhlasujú 7. ročník detskej čitateľskej ankety

ZLATÁ RYBKA - DETSKÁ KNIHA ROKA 2014

Anketa je určená detským čitateľom verejných knižníc. Anketa sa uskutočňuje formou vyplnenia anketových lístkov, ktoré si môžete stiahnuť na internete <http://www.dokniznice.sk>

Zlatá rybka

Anketové lístky vytlačí a zozbiera knižnica, ktorá sa do ankety zapojí. Po ukončení hlasovania (28. 2. 2015) pošle všetky vyplnené hlasovacie lístky na adresu:

**Knižnica J. Fándlyho
Poštový priechod 29
Rázusova 1
918 20 Trnava**

Na obálku napíšte heslo **Anketa**.

Z lístkov bude vyžrebovaný jeden čitateľ, ktorý získa odmenu. Odmenu získa aj knižnica, ktorej čitateľ bude vyžrebovaný.

Zdroj: <http://www.dokniznice.sk>

16. ročník aktivít na propagáciu činnosti knižníc

TÝŽDEŇ SLOVENSKÝCH KNIŽNÍC 2015

sa uskutoční v dňoch 23. - 28. 3. 2015. Slávnostné celoslovenské otvorenie pripravuje Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave na 23. 3. 2015 v Divadle Jána Palárika v Trnave pod záštitou predsedu Trnavského samosprávneho kraja.

V rámci TSK sa knižnice môžu zapojiť do medzinárodného projektu na podporu čítania Noc s Andersenom (27. - 28. 3. 2015).

Jubilejný Rok Ľudovíta Štúra

Rok 2015 vyhlásila Vláda Slovenskej republiky za Rok Ľudovíta Štúra. Ministerstvo kultúry si chce takto pripomenúť 200. výročie jeho narodenia. Oslavy budú rezonovať na území celého Slovenska, pričom osobitné postavenie bude mať Bratislava, Uhrovec, Modra, Zvolen a Hlboké. Kľúčové aktivity by mali vyvrcholiť na jeseň budúceho roka v Uhrovci, kde sa 28. októbra 1815 narodil.

Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave pripravuje na počesť Roku Ľudovíta Štúra

Literárny salón Trnava 2015. 4. ročník súťaže vo vlastnej tvorbe začínajúcich autorov zo Slovenska i Slovákov žijúcich v zahraničí. Jedna z cien bude udelená za stvárnenie témy k Roku Ľudovíta Štúra. Bude vydaný zborník ocenených prác.

Stretnutie s jazykovedcom Milanom Majtánom

Po stopách Ľudovíta Štúra – Modra, Devín, Bratislava.

Vlastivedná vychádzka pre deti v rámci Prázdninového superklubu 2015

Slovensko očami detí. Súťaž vo vlastnej tvorbe detí pri príležitosti 200. výr. narodenia Ľudovíta Štúra. Víťazné práce budú uverejnené v časopise ČARUŠKA č. 2/2015

Benjamína Jakubáčová, Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave

Knižničný spravodajca. Časopis pre verejné knižnice Trnavského samosprávneho kraja

Ročník 41, č. 2, rok 2014

Edícia: Metodika. Vydáva Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave, IČO 182826

Zodp. redaktor: Lívia Koleková

Predseda redakčnej rady: Ivana Gálusová

Členovia redakčnej rady: Benjamína Jakubáčová, Zuzana Fajnorová, Helena Laczová,

Júlia Kubíková, Helena Pekarovičová, Matúš Nižnanský

Dátum vydania: December 2014

Rozsah: 24 s. Nepredajné. Neprešlo jazykovou úpravou

Registrácia: MK SR EV 3657/09

ISSN 1339-4991